Ч. 167. Львів, середа дня 10. серпня (28. липця) 1910. Річник XIV.

Передплата
за »РУСЛАНА« виносить:
з Австриї:
на цілий рік . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . 1·70 кор.
За границею:
на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів, або 12 рублів; з висилкою двічи в тижни $5\frac{1}{2}$ доляра, або 10 рублів; з висилкою що суботи $4\frac{1}{2}$ доляра, або 9 рублів.
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділь руских сьвят о $5\frac{1}{2}$ год. по полудни.
Редакция, адміністрация експедиция »Руслана« при ул. **Оссоліньских ч. 11. партер (фронт від ул. Тихої).** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Телєфон Редакциї ч. 1484 — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

Політичні замітки на часі.

Слово від редакциї.

(+) Хто безсторонно і предметово слїдить наші межинародні відносини в краю, сучасні взаємини між Поляками і Русинами, приневолений признати, що они стали крайно невідрадними. Два так близко споріднені, віковими обставинами звязані народи, ведуть із собою довголїтний спір якраз на тій частині землї, котра під Габсбурским скиптром дає найбільше спроможности до свобідного национально-культурного розвитку і поступу україньско-руского і польского народу. А як раз розвязка і справедлива полагода польско-руского питаня в Галичині могла би мати незвичайно важну політичну досяглість для национально-культурного розвитку обох сих народів поза границями Австриї, там, де поселена далеко переважна частина обох тих народів. І як раз зпоза тамтих стовпів граничних і Поляки і Українцї споглядають з зачудованєм, що тут обидві спорячі сторони не хотять, чи не мо[ж]уть, чи не вміють найти виходу із сего так останними часами заостреного спору. Недавно у варшавській „Prawd-i“ відозвав ся голос з покликом до згоди між Поляками і Русинами в Галичині. Вправдї голос сей не подав певного способу розвязки польско-руского питаня, але всеж є він певним доказом, що там відчувають потребу, коли вже не згоди, то бодай зближеня і порозуміня. І на Українї не бракло таких голосів і поглядів. Але й тут в Галичині, окрім засліплених хиба загорільців по однім і другім боцї, є люди, котрі пересьвідчені, що такі відносини на дальше є прямо неможливі, що ся ненастанна боротьба виходить на превелику шкоду Поляків і Русинів, а на користь третього. Отут надіслав нам один вельми щирий прихильник нашого дневника політичні замітки, в котрих обговорює сї відносини і накликує до отямленя. Бажаючи тим способом причинити ся до отямленя обидвох спорячих сторін, подаємо сї замітки написані з болем серця, але з щирим бажанєм добра обидвох споріднених і відносинами так тісно звязаних народів в краю, чей предметове обговорене сеї справи доведе може до вирозуміня і порозуміня. Се ціль оповіщеної понизше статї.

Політичні замітки на часї.

„Батьком усього єсть бій“ — сказав колиси Гераклїт, отже наші галицкі полїтики, всїляких таборів, пруть до бою. Який буде вислїд, хто побідить, чи стане скірка за виправку? Їх се не обходить. Они хочуть бити ся і тільки. А як перед двобоями в давних, старогрецких часах герої перекидували ся кріпкими словами, так они обкидують себе лайками. Тільки не лають ся прямо, як тії в „Іліядї“, лише по часописях. І над цїлим краєм, замісць гуку нових варстатів працї, замісць нового слова науки лунає гидка антифона брехнї, клевети, найнизшого способу лайки. І мабуть нема краю, деб люди так безсоромно брехали, як під теперішню пору в Галичинї. Возьміть яку небудь часопись до рук і шукайте в ній щось поучного, хосенного, нового, — не знайдете. Нема часу і не стало місця. Зате аж воняє від злости, злоби, мести, аж пінить ся від скаженого гнїву, аж гниє від морального струпу. І на такій страві мають виростати молоді поколїня двох відроджуючих ся народів, такою мислею мають они кріпити свого духа, під таким прапором способити ся до бою, котрий, хто знає, чи не жде їх за порогом рідної хати!!

Ми не перечимо, що супокій веде іноді до руїни, що довгий мир буває причиною занепаду, як приміром за Августа в Римі. Але до такого мира доходять народи на вершку свого розвитку, і то розвитку не в імя вічного поступу а під напором низких інстинктів, не в імя засади „жити й розвивати ся“, а під кличем: „уживати“. Такого мира оба народи в Галичинї не мають що боятися ся. До вершка розвитку їм дуже-дуже далеко. Навпаки, як би они на хвилю тільки оглянули ся довкола себе, так sine ira et studio, то побачилиб, що кому, як кому, але їм не пора воювати. На заходї Европи росте капітал, мілїтаризм, промисл, осьвіта стає конечностю загальною, як хлїб і воздух, а в нас хороби, убожество, темрява і борба слїпа, безупинна З заходу йде на нас не аби який ворог, висша культура іншеплемінних народів, а зі сходу надтягає чорна хмара монґольского деспотизму, византийскої безпардонности, чорносотенного варварства. В такі

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотрудник.

Оповіданє із записок ірляндського пароха.

Переклав *Володимир Держирука.*

(Дальше).

— Одним словом і о. добродій бажають, щоби молоді сьвященики вправляли ся у вимові цьвітистій, гарній, з довшими періодами? Справдї, не гадаю я, щоби ви могли голосити такі теориї.

— Не так скоро, молодче! Вимова, яку ти поручаєш, се вимова доброго смаку, що рішучо виключає всякі украшеня, про які згадуєш.

— Господь знає, куди тепер звернути ся — сказав мій сотрудник. — В часї мойого сїмлїтного побуту в Англиї не виголосив я нї одної проповіди, коли перед тим не написав її і не вивчив ся на память. Не сьмів я робити инакше, бо заложу ся о 50 проти одного, що колиб я був зробив яку похибку в запалі красноріччивости, то другого дня був би зголосив ся до мене якій методист, або социнїянин і визвав на смертну диспуту.

— Чому отже отець не примінюють і тут сего знаменитого способу?

— Бо був би я надто зарозумілий зглядом тутешного населення.

— Молодче, лїпше бути зарозумілим, чим дати по собі їздити. А вірте менї, що говорячи переносно, нарід їздить по сьвящениках, що не є в силї удержати гідности свойого сьвятого становища. Нехай Господь Бог простить тим нерозважним, що говорять, неначе треба знизити ся до уровеня народу. Місто взивати народ, щоби він підніс ся до уровеня сьвящеників, став просьвіченим, інтелїґентним, сї неровзражні горлають: „знижіть ся до уровеня народу“, не розуміючи, що знизити ся до такого уровеня в слові і дїлї може тільки сьвященик, котрий зійшов би ще низше від сего уровеня.

— Слово даю, отче пароx, — закликав сотрудник — колиб я не знав вас так добре, то припустив би, що отець добродій плетуть небелиці.

— Послухай отже ще трохи тих небелиць — одвітив я. — Кажу, що народови подобаєть ся проповідь гарна, гармонїйна, кажу також, що таку мову нарід розумів. Спробуйте слїдуючої недїлї виголосити дещо з Лякорндер — а, спробуйте приміром сей прегарний роздїл, що зачинаєть ся від слів: „Il ya un homme, dont l'amour garde la tombe“, а пересьвідчите ся, чи нарід вас зрозуміє.

— Чи хотять отець парох тим сказати — спитав тихо — що я повинен писати проповіди і учити ся їх на память?

— Нї, коли не ходить вам о се, щоби удержати ся на тім високім уровени, на якім повинні находити ся всї наші проповіди. Впрочім, коли за сїм лїт не научили ся ви запанувати над своїм язиком, то сего не научите ся. Моя рада, за яку від вас, як від приятеля, не возьму нїчого, є слїдуюча:

1) Учіть ся.
2) Учіть не для себе а для Бога.
3) Жийте, як учите.

Ось і все.

Мовчав і видавав ся невдоволеним і тому я мусїв вияснити йому значінє отсих то моїх слів.

Добре вправленому умови нїколи слів не забракне. Читайте, читайте і ще раз читайте, молодче; а особливо читайте Сьвяте письмо. Не покидайте нїколи молитовника. Хиба тоді, як берете біблїю. Перейміть ся її словами і духом. А всї свої замітки переплїтуйте сьвятими цитатами. Вірте менї, що цїла сьвітська могучість Англії є наслїдком уживаня біблїї а цїле її духове убожество і нужда є наслїдком надуживаня сеї сьвятої книги. Англїйцї зробили з неї фетиша, а коментатори її доказують, а радше стараються ся доказати, що цїла Біблія — се тільки трохи воску і тектури, се тільки лїтература невеличкого, гнобленого народу.

Та навіть, як лїтература, мала Біблія величанский вплив на твердість характеру Англїйців. Нинї відсувають від себе Біблїю і сьвятковане недїлї, тому зачинаєть ся розстрій. Нераз думаю: о скільки сильнїйшою була би наша віра, о скільки глубшою, віжнїйшою була би наша побожність, колиб ми частїйше звертали ся до св. Письма. А нарід наш любить Біблїю. Сьвятий текст застрягне йому в памяти, як милий запах, хоч проче з проповіди давно вже вивітрило з голови.

Далї: нарід наш є поетичний з природи. Що правда, новочасне вихованє звихнуло його дуже, а мимо сего находить він ще уподобанє в гарнім стиху або слові.

(Дальше буде).

кліші хоче нас доля вхопити, а ми замісць насталити свої груди, замісць скріпити свої плечі, замісць зрозуміти спільну небезпеку, жремо ся, як пси над кісткою, над тою крихіткою волї, що впала нам зі стола визволених народів. Один вкусив більш, другий хоче єму вирвати і гаркотять на цілу Европу. Справдї: difficile est satyram non scribere!

„Схаменїть ся, будьте люде, бо лихо вам буде!“

І дійсно, крайна пора схаменути ся. Невже одній стороні здаєть ся, що она кріпкою ногою стала на шиї свого противника і до суду-віку єго з під тої перемєги не пустить? Невжеж она не бачить, що треба тільки противного вітру знад Дунаю, а єї сила ослабне, а єї перемога скінчить ся, і той, що є під сподом може прийти на верх, починаючи траґікомедию на ново, тільки при змінених ролях? Невже другому борцеви не прийде на гадку, що: „nec Hercules contra plures“, що прецінь требаб з ким помирити ся, щоби хоть одну руку мати вільну? Невже они хочуть довести до катастрофи, котра може дуже сумно скінчити ся?... Говорім щиро. Народ доведений до розпуки, знеохочений до дальшої мирної працї, зневірений у триумф правди, скаже собі: най буде що хоче і кинеть ся в бій. Війско, кулї, трупи, вязниці, змарновані надії, зруйнована країна, як гадаєте, для кого такий настрій потрібний? Чи для Вас, братя Поляки, для відбудованя вітчини, чи для того третього, що тільки жде на тую хвилю, щоби виступити як оборонець „одної недїлимої Руси“ та притулити до свого любячого серця „заблудивших підяремних прикарпатских братів“ Поки в нас лад, поки ми сяк-так зберегаємо законний устрій — він не має відваги пускати на нас кнута і тільки рубель посилає на звіди, але, коли над краєм залунав би крик болю і розпуки, не бійте ся, він набрав би відваги. Прецінь своєю покрита збруя потомків Юрия Довгорукого радаб вже пошукати нової слави.... Застановіть ся і ми застановім ся над тим!

Ми не страшимо, анї грозимо, але остерегати маємо право, а навіть обовязок. Ми не хочемо пхати шиї в московске ярмо, не хочемо самі на себе накладати кайданів — тому кличемо: „Схаменїть ся!“

Українськиӣ народ хоче жити своїм житєм, хоче розвинути ті богаті дарованя, яким єго так щедро наділено, хоче перед сьвітом сказати своє слово, а єго не пускають, єму затулюють уста, вяжуть руки, єго напоюють всїлякими трійлом та говорять: тебе нема! Уважайте, панове Поляки, се положенє, в якім тяжко задержати міру. І вам кували руки, і до вас стріляли і вас давили, а ви боронячись, чи завсїгди перебирали в способах? Пригадайте собі, прочитайте своїх великих поетів, погляньте на гицлївску гору, на Жигмонтову колюмну, на Прагу і на Крóжі — і не будьте такими суворими судиями для своїх братів і сусїдів. Розпука засліплює очи, памятайте об тім.

Се не аґітация, і виключна аґітация, як ви думаєте і по часописях пишете, викликала оживлений український рух, се конституция, се право народів, се примір західної Европи, у спілцї з невмирущою силою живої нациї збудив Україну зі сну. І вколисати її на ново, приспати, вже нема способу. Треба собі тоє раз сказати і не дурити себе всїлякими глупими винаходами на „Zniszczenie Rusi“. Не треба себе також за понукою всїляких Ґаврóньских ставити на якімсь надто високім педесталї і звідтам дивити ся на країну Романа і Данила і звідтам глядіти на землї Володимира, як на щось дикого, хлопского, низшого. Чи не краще приступити до нас в імя Христове, як брат до брата і замісць ворога мати під боком союзника? Але ви шукаєте собі товаристя по Петербургах, ви дурите себе всїлякими Жигмонтівскими мріями, що ввоськаєте царску тройку, ви через широкі Угри витягаєте руку до брата Серба і при шампанї з несьвідомим балканьским Славянином гукаєте: „niema Ukrainy“ — отже не диво, що між нами росте до вас нехіть, росте почутє кривди, і відзиваєть ся крик ратунку? Увійдїть в психіку нациї, а не вдоволяйте ся такими термінами як: hajdamactwo, koliszczyzna, dzicz ukraińska та инші епітети зі словаря польскої праси. Сеж не колотнеча двох перекупок, а положенє, за яке прийдеть ся відповісти перед судом будучини.

Як один тільки примір возьмім подію в Коропужі. Чи думаєте, що она нам мила, що справдї серед народу українського розіграли ся самі братовбийчі інстинкти? Нї. Будьте переконані, що такі напади на себе сина одної матери так само нас болять, як болів вас напад мазурів на соколів посеред ґрунвальдского боєвища.

Але, чи старали ся ви увійти в душу нападаючих і нападених, зрозуміти причину траґедиї, висьвітлити єї — нї! Ви кликнули в один голос: ukarać! і на тім конець. Ви обкинули нас камінєм всїляких призвищ, обіллляли гидкими помиями з брудного дневникарского кубла і відітхнули, немов справдї сповнили явесь велике, добре дїло. А тимчасом подумайте тільки. Народ український дохопив ся в Австриї трохи тої волї, котра чоловікови надівсе мила, розвинув рідну мову, виплекав серед тяжких відносин свою лїтературу, штуку і науку, небувалими жертвами поставив на ноги сотки всїляких інституций, що мали бути стовпами під рідну хату, а ту, приходять московскі громила і починають свою роботу. Хто, як не они почали воювати буком? Хто, як не они нападали і на „Високім Замку“ і в салї „Народного Дому“ і*) в Галичинї і на Буковинї? Хто як не они грозили нам і провокували на кождім кроцї? Чомуж ви, панове Поляки, не кричали тодї о справедливість, чому ви не застановили ся над тим, що така робота грозить не тільки нам, але й вам і австрийскій державі? Прецінь недавно тому московскі громила помордували на Буковинї українських січовиків і гуляють собі дальше на волї, а чи кликали ви війска і жандармів? Прецінь всепольскі борцї нападали на наші процесиї, чому ж ви тодї не підбурювали публичної польскої опінїї? Подумайте, панове! А прецінь шпіони московскі шнирили по краю, як хроби, а прецінь рубель котив ся, прецінь молодїж заражувала ся пошестию ренеґатства, прецінь православиє з царославієм ходило собі по нашім краю, як у себе дома**) Чому ви не обурювали ся на те? Московскі обєдинителї їздили як триумфатори по Галичинї, відбуваючи заздалегідь подорожи інспекцийні і нїхто їж не сказав: »голя панове«. За скоро. Підохотїть!

Прецінь они дивили ся на нас, як на народ, котрий они мають підбити, прецінь они нам в лице плювали, нехтуючи нашу мову, нашу культуру, нашу народність і їм всьо було вільно. Прецінь ті панове, не зважаючи на се, чи їм на імя Бобріньский, чи Стахович — се лицарі, що йшли і на жаль йдуть дальше руйнувати нас, а ми мусимо на се дивити ся і мовчати. Таж ви собі навіть не уявляєте, як такі поїздки небезпечні для нас, як обидливі, як огидні! І замісць стати по нашій стороні, замісць помочи нам вимести отсе сьмітє, що як хороба яка заплюгавлює наш край і грозить заразою нам і вам та небезпекою державі, ви кепкували собі з нас, а то й ставали по стороні нашого ворога, кермуючись нїби то старою засадою: puścić Rusina na Rusina.

І коли народ ведений інстинктом самозаховуючим запротестував в одинокий, який єму оставав ся, спосіб, бо инші протести не помагали, коли дав осторогу, щоби скіри на живім медведї не купували, і без господаря рахунку не робили, коли дав лекцию приличности одному з інспекторів нїби то неославяньских а в засадї панмосковских, то ви підняли крик: „hajdamacy“, „koliszczyzna“! І так in dulce infinitum.

Таким способом, панове, не дійдемо дальше, як над беріг пропасти, котра може нас засліплених бойовників проковтнути. Се полїтика ненависти, засліпленя, полїтика марнотратника, котра не веде до цїли.

Отже пора з нею зірвати, пора пошукати инших доріг. Від Балтика до Чорного Моря є чимало місця. Можемо і ви і ми не тільки жити, але й розживати ся, тільки мусимо вийти з того круговороту, в який нещасливо попали, мусимо подивити ся дальше, як око пересічного шовініста бачить, мусимо спромочи ся на нову гадку, за якою пішли би нові, великі дїла. Инакше будемо водили ся дальше за чуби на сьмих культурного сьвіта і на втїху того третього „im Bunde“.

Знаєте, що ми не хочемо писати односторонно і що тому наша часопись наражує ся на тяжкі закиди, немов то она зраджує своїх, поганить діячів, не признає героїв і знаєте, що ми на се не оглядали ся, бо нам не ходить о широку популярність, лише о загальне добро. Але як раз для того мусїли ми і до вас звернути ся з отсими гіркими словами в імя старої девізи: audiatur et altera pars.

Юн.

---

*) Пригадуємо також напад москвофілів на кардинала Сембратовича на двірци північної зелїзниці у Відни і обкиданє єго гнилими яйцями, напад москвичів підчас папского ювілею в салї „Нар. Дому“ і хвальбу „Прикарп. Руси“, що на Буковинї справили Українцям Мамаєво побоище. — *Ред. Русл.*

**) Dziennik polski ще не давно писав: nie zaszkodzi trochę prawosławia. — *Ред. Русл.*

Полїтичний огляд.

Австро-Угорщина.

Справа можливого розвязаня державної ради стала тепер щоденною темою дневників усяких полїтичних сторонництв. Як небудь з правительствених кругів заперечувано сему, на чеб міністер-президент висловлював ся про се питанє, то оно замовкає а набирає до певної міри імовірности з огляду на дійсно невідрадні парляментарні відносини. Під наголовком „Нові вибори до державної ради“ виконний видїл молодоческого сторонництва оповіщує обіжник в своїх дневниках в сїй справі і вказує, що се є найблизший намір правительства, з котрим треба вже тепер числити ся, бо правительство не має в державній радї потрібної єму більшости. Розвязанє може бути одиноким способом виходу з запутаних теперішних відносин парляментарних. Відносини стали для правительства неможливими, бо прихильні єму сторонництва не мають спромоги полагодити важнїйші задачі парляментарні. Положенє парляментарне в осїннїй сесиї виглядає вельми критично і непевно. Податкова реформа є житєвим питанєм для правительства, а в теперішнім складї держ. ради правительство не всилї її перевести і надїя на се марніє з кождим днем. В тих обставинах міродатні круги бачать одинокий спосіб поправи в розписаню нових виборів.

N. fr. Presse обговорюючи можливість розвязаня державної ради вказує на безплодність і безвиглядність лїтної сесиї і на безвиглядність осїнної сесиї, отже не остає иншого способу, як обновити посольску палату, котра пережила лїтом вже половину свого віку. Крім того примічає сей дневник, що всї проти із змінами кабінетів і так звана парляментаризация мінїстерств не довели до бажаної мети, до вилїченя сеї внутрішньої недуги. Недуга ся вимагає не поверховного ліку, бо она сидить глибше. А коли тепер говорить ся про можливість нових виборів, то N. fr. Presse бачить в тім сильні підвалини теперішньої правительственої системи і що парлямент сам повинен перемогти своє внутрішне пересиленє, а коли не здобуде ся на се, то протягом слїдуючої сесиї покаже ся потреба хватити ся рішучих способів до розвязки внутрішньо-полїтичних трудностий. Инші нїмецкі

дневники запевняли недавно, що Корона опирає ся рішучо всяким дальшим уступкам опозицийних сторонництв і в Угорщині і в Австриї, а се вказувало би, що Корона не думає зовсім про зміни правительства анї там, анї тут.

З віденьских добре поінформованих кругів полїтичних запевняють, що вісти про можливість розвязаня держ. ради уважають там поки що познаками полїтичного і парляментарного положеня і настрою парляментарних сторонництв. Однак нїяке правительство не позбуде ся сего способу, який єму дає конституция. Перші вісти про можливість розвязаня держ. ради вийшли з словіньского і ческого табору і викликали в польскім колї певне занепокоєнє, так що провідники кола навіть звертали ся до бар. Бінерта з запитанями о поясненє. Однак хоч числять ся в польских кругах з можливостю сего, не видно доси яких небудь приготовлень на такий случай. Як ми вже вчера згадували, має правительсто по 20-ім серпни розпочати переговори з польским колом в справі водних каналів. До того примічає ческа »Union«, що др. Ґломбіньский буде намагав ся найкрайнїйшим становищем в сїй справі скріпити своє захитане становище в польскім колї. Тимто думають загально, що розвязанє держ. ради тим більше можливе, що довело би до проясненя відносин запутаних в польскім колї. Як сей ческий дневник запевняє, народно-демократичне (всепольске) сторонництво не здобуло би вже більшости в колї при нових виборах. Сей погляд висловили ми також вчера на основі наших інформаций.

Про розлад в колї польскім набрали некорисного погляду також найвисші круги. Vaterland подає з нагоди останних подій в польскім колї вість, що перед відроченєм державної ради був один з польских послів на послуханю у цїсаря з подякою за наданє єму відзначеня. Цїсар натякнув у розмові з ним на події в польскім колї і замітив при тім: „Польске коло перестало бути чинником в моїх обчисленях“. Reichspost заперечує сему, однак Przegląd подає сю вість без усяких засторог, отже приймає се яко річ зовсїм імовірну.

З руских парляментарних кругів висловив доси лише пос. Будзиновский погляд, що нові вибори не принесли би користи правительству, бо виборцї ішли би до виборів настроєні проти нових тягарів податкових. Певно, що новими податками виборцї не можуть одушевити ся, але не буде вже можна їх загріти такими високопарними обіцянками, похожими та мінхгавзеньскі казки, якими велика часть посольских кандидатів ловила несьвідомих селян.

Бан Хорватиї Томашич вручив президентови мінїстрів ґр. Куенови предлогу в справі розвязаня хорватского сойму і розписаня нових виборів. Яко мінїстер для Хорватиї відошле ґр. Куен сю прадлогу цїсареви до Ішлю. Вже з початком сего тижня має відбути ся останне засїданє хорватского сойму, на якім буде оголошений королївский рескрипт, розвязуючий сойм. В близко стоячих бо бана полїтичних кругах надїють ся зовсїм певно правительственної більшости при виборах, які мають відбути ся пізною осеною.

Заграниця.

Велику католицку манїфестацию, яко протест проти ворожої Церкі полїтики Каналєхаса, заповіджену на останню недїлю, відкликано. Комітет, який займав ся уряджен٫м сеї манїфостациї в Сан Себастиян рішив не відбувати її і повідомив про те всї місцеві комітети. Наслїдком сего не відбули ся подібні манїфестациї в Більбо, в Пампльонї і инших містах. Католицкі дневники мають оголосити манїфест, який вияснить сю постанову католиків. Отся постанова католиків мала на цїли не допустити до яких небудь насильств зі сторони Каналєхаса. Що Каналєхас задумував допустити ся таких насильств, доказом сего єго власні слова, що в поготівлю стоїть 6.000 війска, яке має відійти до Більбо і Сан Себастиян. Колиб »вороги правительства замірали викликати повстанє«, то на свої услуги має правительство 50.000 війска, яке вишле оно всюди, де сего буде треба. До сего одначе не допустили католики. Проводир консерватистів, бувший президент мінїстрів Навра взивав своїх сторонників, щоби не брали участи в заворушенях, але попирали правительство в удержуваню ладу.

Мимо сего, що згадані манїфестациї не відбулися, правительство незалишило своїх далекосяглих заряджень в Сан Себастиян і в инших місцевостях, головно в чотирох пограничних провінциях. До 6. с. м. в полудне прибуло до Сан Себастиян пять полків піхоти. Щоби запобічи яким небудь несподїванкам зі сторони карлїстів, уставлено від сторони моря віддїли війска і патролюючі човни. Доси сконсиґновано в чотирох пограничних провінциях половину цїлого мирового стану іспаньскої армії. Президент мінїстрів Каналєхас готов був в разї, колиб справдї прийшло було до більших манїфестаций зарядити мобілїзацию цїлої армії, на що одержав був навіть дозвіл короля Альфонса.

Своїм вчинком зробили католики завід не лише Каналєхасови і єго приклонникам, але й усїй републиканьскій і анархістичній печати, яка від тижня кидала громи на католиків за їх »бунт«, бо показали, що й в Іспанії католики є певнїйми прихильниками Корони, чим Фереровцї. Они показали цїлому сьвітови, впровадженому в блуд видумками официяльних іспаньских вістий і міжнародної ферерівскої печати, свою незмінну льояльність, і в короткий але наглядний спосіб опрокинули злобний закид, начеб то їх рішуче виступленє проти правительства за єго „Kulturkampf“ було революциєю проти династиї і і Корони. „Оборонець свободи духа і сумлїня“, Каналєхас, змобілїзував проти католиків половину армії за те, що они хотїли запротестувати проти єго ворожої Церкві полїтики. Се є та свобода яку мають на думцї лїберали! А заграничча печать, яка ентузиязмувала ся перед роком будовою барикад в Катальонії і оспівувала Ферера наче гомерівского героя, тепер вихвалює Каналєхаса за те, що не числить ся зі свободою зборів, а на опірних задумав навіть вислати війско. Справедливо каже віденьска „Reichspost“: „Коли лїберали є в долї, тодї співають марсилїянку і фабрикують бомби і якжеж в горі, тодї їх арґументами є баґнети і полїцайскі шаблї.“

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар**. В середу: руско-кат.: Прохорія; римо-кат.: Лаврентия. — В четвер: руско-кат.: Калиника муч.; римо-кат.: Зузанни діви.

— **Контрольних зібрань не буде**. Мінїстерство війни і краєвої оборони зарядило, щоби сего року не відбували ся контрольні зібраня. Натомість має ся точно поучити жовнїрів перед їх увільненєм з війска, про їх обовязки яко урльопованих жовнїрів.

— **Гість з Бразилії.** О. Клементий Бжуховский, один з найревнїйших членів Василияньскої місиї в Паранї, повернув на короткий час до Галичини. Видавничий комітет курітибскої часописи »Прапор« упросив о. Бжуховского, щоби при тій нагодї заняв ся збиранєм передплати на сю часопись, щоби тим чином улекшити галицким передплатникам „Прапора“ зложенє передплати. О. Бжуховский відїздить з поворотом до Параньи в половинї вересня с. р. і до того часу адреса єго є: Львів, ул. Жовківска ч. 36 (Монастир оо. Василиян).

— **Гра в карти по селах**. Одна з часописий доносить з Коросняншини, що в тамтих сторонах пастухи на пасовисках грають в карти, хто в гроші хто на »гонор«, а деякі о „поличник“. Очивидно, яка „ідейна“ гра, такі єї наслїдки. Ся трета виграна: дати в лице програвшому, се специяльність мазурска, бо у східній Галичинї не лучало ся чути про гру о „поличник“. Однак гру в карти управляють також сїльскі хлопцї по руских селах, а примір беруть від своїх батьків. В читальнях, корчмах, по приватних домах можна бачити на селї гру в карти. На се повинні звернути бачність сїльскі інтелїґенти, видїли читалень і сьвідомійші селяни. Передовсїм видїли читалень могуть в тім напрямі багато зробити, забороняючи рішучо гру в карти, а натомість заводити гру в шахи, єсли вже без гри не можна обійти ся, бо при шахах грачі мусять думати і не грають в гроші. Зрештою цїкава книжка, часопись, займаюча ґутірка в читальні повинні прогнати з читальнї карти, щоби молодїж не мала лихого приміру.

— **В справі бійки в Коропужи** веде ся слїдство з рамени самбірского суду. Підозріних о участь в бійцї селян з Хишевич і Коропужа арештовано числї 21 і відставлено до Самбора. В суботу по переслуханю слїдчий судия в Самборі приказав арештувати також студ. фільос. Стефана Бобеляка. Всї инші увязнені були вже переслухані, а задержано їх в арештї в цїли конфронтациї з пошкодованими; потім мають їх випустити.

— **Бурі і гради.** В пятницю і в суботу минулого тижня шалїли на середущій полосї Галичини здовж зелїзничого шляху Львів-Підволочиска великі бурі з градом. Така буря перетягнула вечером в пятницю понад Львів. З Рогатина доносять, що в ночи на пятницю навістила околицю міста страшна туча з громами. Громи били один за другим, а небавком ясна луна осьвітила місто і затрівожила ще більше перестрашених жителїв. То горіли будинки господарскі коло монастира. Грім вдарив в комин хати одного з господарів і почала горіти хата а від неї займили ся і сусїдні аудинки другого господаря. Згоріло крім одної хати і кількох будинків ще кількадесять кіп збіжа та кілька штук худоби та безроз. На поміч горіючим надбігли вояки від кінної артилєриї, котра случайно відбувала тут свої вправи і завдяки їм не прийшло до більшої шкоди.

— **Отроєнє грибами.** З Тернополя доносять: До шпиталю в Тернополї привезено перед кількома днями з Кутковець четверо людий, а то: Анну Підгорецку лїт 30, Марию Підгорецку лїт 7, Гринька Запоточного лїт 40 і Василя Запоточного котрі затроїли ся їдовитими грибами, а опісля серед страшних мук померли в шпитали.

— **Полїтичний морд в Кракові**. Вчера в полудне на площи Марийскій в Кракові застрілив висланець »всепольскої фронди« з Варшави секретаря T. S L. Станїслава Рибака. Очевидцї оповідають, що убийник йшов за Рибаком і стрілив до него з заду в голову, а потім до упавшого на землю дав ще два стріли з револьвера і почав утїкати. Спійманий прохожими кричав, що „убив шпігуна“. На полїциї убийник зізнав, що називає ся Станїслав Трудновский має 23 лїт, є металевим робітником і є родом з Варшави. До свого чину признав ся цинїчно, кажучи, що Рибак був росийским шпігуном і доносив на „народових демократів“. Związek robotniczy narodowy вислав єго проте з Варшави до Кракова, щоби виконав на Рибаку вирок смерти. Убитий Рибак вже від двох лїт був урядником L. S. L в Кракові. Хоч на него приходили доноси з Варшави, то заряд T. S. L. єго не видалював. Всепольскі терористи нїчим отже не ріжнять ся від социялїстичних терористів.

— **Чи холєра?** В Підволочисках померли два братя Гіршкляви (58 і 54 лїт) серед підозріних познак. Похоронено їх в той спосіб, як хоронять померших на холєру, а перед тим лїкар секционував трупів і вислав їх внутрениости до бактериольоґічного розслїду до Львова. Можливо, що Гіршкляви померли з отроєня несьвіжою рибою.

Санїтарне бюро намісництва оголошує, що братя Гіршкляви не померли на холєру, бо в їх внутренностях не найдено холєричних бацилїв.

З Підволочиск доносять, що в сусїдних селах над Збручом по росийскій сторонї появила ся холєра. Було її кілька випадків.

— **Холєра в Росиї**. В Петербурзї захорувало дня 6. с. м. на холєру 97 осіб, померло 21, а в лїченю остає 672. В Полтавщинї протягом тижня захорувало 242 людий, померло 105. В Москві за день захорувало 4, померло 2. В Київі привезено дня 5. с. м. до шпиталїв 25 хорих на холєру, померло 2, остає хорих 100

— **Чума в Одесї**. При кінци минулого тижня були в Одесї чотири нові випадки чуми. Троє людий занедужало при площі Привозній, а четвертий на селї, віддаленім милю від Одеси.

— **Огонь**. В Козівцї к. Тернополя згоріло дня 1. с. м. 39 господарств. Шкода виносить поверх 65 тисяч корон. 8 погорільцїв не було обезпечених.

— **Ческі школи у Віднї**. Долїшно-австрийска кр. рада шкільна не лише затвердила розпорядок віденьскої шк. ради місцевої що до замкненя ческої школи ім. Коменского у Віднї, але ще відмовила дозволу на отворенє приватної ческої школи у Віднї, мотивуючи се тим, що будинок призначений на школу є невідповідний.

— **Японцї в Бразилії.** Правительство бразилїйского стану С. Павльо заключило угоду з кольонїзацийним товариством в Токіо на спровадженє трох тисяч Японцїв до С. Павльо на оселї. Перед місяцем прибула перша партия японьских еміґрантів, які осїли в станї С. Павльо яко хлїбороби. Прибуло 524 мужчин, 388 женщин і багато дїтий. Мимо 54-дневної подорожи з японьскої пристанї Кобо до Сантос усї були здорові, а в часї подорожи не було анї одного випадку слабости. Є се знаком, що мимо свого малого і

низкого вигляду є се нарід здоровий, сильний і витревалий.

— **Мінїстер дефравдантом**. Бувший мінїстер скарбу в Чілї (полуд. Америка), Сельмас, здефравдував в часї свого урядованя 20 мілїонів пезів. Дефравдацию викрито аж по уступленю Сельмаса.

Оповістки.

— **З Борщева**. Перші загальні збори товариства „Сокіл" в Борщеві відбудуть ся в понеділок дня 15. серпня с. р. о год. 12. в полудне в салї „Народного Дому" в Борщеві. — За комітет основателів: *Др. Юлїй Олесницкий*.

— **Виданє нових листових ювілейних марок**. Галицка дирекция почт подає до відома: В цїли пошанованя 80. роковин уродин Є. В. Цїсаря зарядило мінїстерство торговлї розпорядженєм з дня 15. липня 1910 переходове виданє листових марок теперішного виданя від 1 с. до 10 К в дещо відмінним виданю. Марки сї будуть на горішнім і долїшнім березї продовжені о 4 мм., в серединї горішного продовженя буде поміщений рік 1830, а в серединї долїшного продовженя рік 1910: місце на право і на лїво від сих чисел виповнюють ріжні орнаментациї. Марки сї, пущені в обіг в обмеженій скількости, будуть видані дня 18. серпня 1910; продажа їх буде відбуватись в тім самім дни і слїдуючих днях аж до вичерпаня. Марки по 5, 10 і 25 с. будуть продавати всї уряди почтові, марки по 1, 2, 3, 6, 12, 20, 30, 35, 50 і 60 с. і 1 К будуть продавати уряди ерарияльні а по 2, 5 і 10 к буде продавати головний уряд почтовий в осїдку краєвого правительства. Нові марки можна побіч марок теперішного виданя уживати до оплати почтових посилок аж до 31. грудня 1910. Замовленя на збірку марок від 1 с. до 10 К, або від 1 с. до 1 К приймає Склад продажи почтових значків головного уряду почтового у Відни.

— **Іменованя**. Президентом краєвого суду у Львові іменований радник двора і президент окружного суду в Тернополи Адольф Червіньский. Радниками двора в найвисшім касацийнім трибуналї іменовані віцепрезидент краєвого суду у Львові Тад. Малїна, секцийний радник в мінїстерстві судівництва др. Тад. Бжезевич, радник висшого суду краєвого у Львові Зиґм. Дворский і радник висшого суду краєвого в Кракові др. Тад. Буяк.

— **До Русинів Самбірщини!** Отсею ще дорогою осьміляюсь звернути ся до Вп. інтелїґенциї самбірского повіта і сусїдних з просьбою о присиланє жертв будьто в грошах, будьто в живих і мерт вих фантах на річ майбутнього фестину, приготовлюваного товариством, який заарранжовано в цїли призбираня фондів на будову бурси. Жертви прошу слати на руки підписаного Юлїя Форостину, абс. прав, Самбір, ул. Собіского 2. — *Юлїй Форостина*.

Посмертні ✝ оповістки.

— **Константин Старосольский**, емер. радник суду, упокоїв ся дня 6. с. м. в Зелемянцї коло Гребенова в 73. роцї житя. Тїло покійника буде перевезене до Львова а дня 10. с. м. відбудуть ся похорони з головного двірця на личаківский цминтар. В. є. п.!

Наука, штука і лїтература.

— **„Село"**. Вийшло 29. число київского тижневника „Село". Зміст його такий: За тиждень. — З українського житя. — Вісти з столицї, П. Смутка. — Ґрунвальдский бій, Вол. Журби. — Леся Українка, М. Шаповала. — Гетьте, думи, ви хмари осїнні, Л. Українки. — Практичні поради по кооперациї, Вал. Гелевича. — Про системи хлїборобскі, А. Терниченка. — Каракульскі вівцї, К. Василенка. — Хиби молока і способи боротьби з ними, К. Михайлюка. — Як вратувати скотину від оводу (гедза), В. К. — Дописи.

Телеґрами

з дня 9. серпня.

Теґеран. Місто находить ся в воєннім станї. Всї публичні доми стоять під сторожию жандармів. Бахтяри обсадили парлямент. Населенє видає оружє. В Фідаїс стоїть військо під командою Баґіра-хана.

Правительственне військо розпочало гарматний огонь на Фідаїсів, які зложили відтак оружє і пішли в полон.

Підчас стрілянини згинуло по сторонї Фідаїсів 30 людий а 300 дістало ся в полон. З правительственного війска згинуло 12 жовнірів.

Будапешт. Урядовий дневник оголошує санкцию закона про континґент рекрута.

Сан Себастиян. Католицкі союзи з Навари, Біская, Алява і Ґвіпускоа рішили ширити католицкі орґанізациї по цїлій Іспанії. Вибрано начальну раду, яка має поборювати протикатолицкі змаганя правительства.

Тижневий звіт
Торговельної і промислової палати

про цїни збіжа і продуктів у Львові

від 25. до 31. липця 1910.

	за 50 клґ.
Пшениця	9.95—10·20 К
Жито	6·85— 7·10 К
Ячмінь броварняний	0·00— 0·00 К
Ячмінь на пашу	7·20— 7·40 К
Овес	7·25— 7·50 К
Кукурудза	0·00— 0·00 К
Гречка	0·00— 0·00 К
Горох до вареня	12·00—13·00 К
Горох на пашу	7·00— 7·25 К
Бобик	7·00— 7·25 К
Конюшина червона	65·00—75·00 К
Конюшина біла	70·00—88·00 К
Конюшина шведска	75·00—85·00 К
Тимотка	25·00—27·00 К
Ріпак зимовий	10·50—10·75 К
Насїнє конопл.	00·00—00·00 К
Хміль старий	120·00—135·0 К
Хміль новий	120·00—130·0 К

Розклад зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5·50	8·55	1·30	5·45	10·05
Кракова	7·27	10·10	1·15 Б	**8·40**	**2·30**
Тарнова	—	—	1·05	—	—
Підволочиск	7.20	12·00	**2·15**	5·40	10·30
Черновець	8·05	—	**2·05**	5·53	9·30
Черновець	—	—	—	**6·35**	**12.20**
Станиславова	5·45	—	—	—	—
Коломиї.	—	10·21	—	—	—
Ходорова	5·15 Г				
Стрия	7·28	11·45	4·25	7·41	11·02
Стрия				10·19Д	
Самбора	8·00	9·58	2·00		9·00
Рави руской	7·32	12·00	—	8·00	—
Яворова	8·15	—	5·00	—	—
Брухович	7·32	1·05 Л	1·33 З	8·00	9·25 З
Брухович	7·49 К	1·20	4·10 З	3·26К	—
Підгаєць	—	11·15	—	—	
Винник		—			12·10
Янова	8·15	1·10 К	5·00	9·26 К	10·07К
Любіня	8·00	9·38	2·00	9·00	11·40Р
На Підзамче з:					
Підволочиск	7·01	11·40	**2·00**	5·17	10·13
Бродів	7·01	—	**2·00**	5·17	10·12
Підгаєць	—	10·54	—	9·44	—
Винник	7·26	—	—	6·29	11,55А
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10·33	—	9·28	—
Винник	7·10		—	6·13	11·39А

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночи
Кракова	3·55	**8·25**	**3·15**	6·55	11.15
Кракова	6·04	8.40	3·55	7·45	**12·45**
Кракова	—	—	**2·45**	6·04	—
Мшани	—	—	3·30	5·41	—
Підволочиск	6·20	10·40	**2·16**	8·10	11.10
Черновець	6·10	9·35	—	—	10·26
Черновець	—	**9·10**	**2·23**	—	**2·50**
Станиславова	—	—	2·52	—	—
Коломиї	—	—	—	5·59	—
Ходорова	—	—	—	8·23 В	—
Стрия	7·30	10·15	1·45	6·50	11·25
Самбора	6·00	9·05	3·40	—	10·40
Рави рускої	7·34		2·30	7·10	11·35 З
Яворова	8·20		—	6·30	—
Брухович	6·13	10·05Л	2·35 З	8·38 З	11·35 З
Брухович	7·34	12·25 З	4·24 З	7·10	
Підгаєць	5·58			6·16	
Янова	8·20	10·20К	1·35 Н	3·35	6·39 К
Любіня	6·00	9·05	2·15 Р	3·40	10·40
З Підзамча до:					
Підволочиск	6·35	11·00	**2·31**	8·33	11·32
Бродів	6·35	11·00	**2·31**	8·33	—
Підгаєць	6·12		—	6·30	—
Винник			**1·30**		11·35А
З Личакова до:					
Підгаєць	6·31			6·50	
Винник			1·49		10·54

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим другом. — *) Лише в неділї.

А = лише в середи і суботи. — Б = від 15/6 до 30/9 щоденно; В = в день перед кождою неділею і сьвятами обох обрядів. — Г = в день по кождій неділї і сьвяті обох обрядів. — Д = від 19/6. до 11/9. в неділї і рим.-кат. сьвята. — З = від 1/6. до 30/9. щоденно. — К = від 1/5. до 30/9. щоденно. — Л = від 1/6 до 31/8 щоденно — Н = від 1/5. до 11/9. в неділї і рим. кат. сьвята. — Р = від 15/5. до 11/9. в неділї і рим. кат. сьвята.

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук**.

З друкарнї В. А. Шийковського.